

S. Crucis, dei Summus Pontifex creatus anno M^{lxxxvi} et Victor III dictus, hoc de eo testimonium profert : « Leo vir per omnia Apostolicus, Regali genere ortus, sapientia præditus, religione conspicuus, omnique Ecclesiastica doctrina apprime eruditus, ac qui (quemadmodum scriptum est [Gen. iv, 26]) cœpit invocare nomen Domini, quemque etiam vidi, ejusque familiaritatem habere merui : sæpe etiam, eo in ecclesia Missas celebrante, cum illo ad divinum altare sacris indutus vestibus steti, eique Evangelium legi : a quo omnia ecclesiastica studia renovata ac restaurata, novaque lux mundo visa est exoriri. Hic sæpe Sacerdotale Concilium advocans, Sacerdotes, Diaconos, et reliquos Clericos non regulariter ordinatos removit, et in eorum locis, ad veri

et summi Dei cultum, qui digne ministrare possent, constituit. Quotidie quoque per se suosque discipulos ubique missos populis viam Domini, litteris et verbis prædicans, ostendebat : qui per Apostolicam viam semper gradens, Apostolicos etiam viros in miraculis est imitatus. » Hæc Desiderius, ex quo aliqua miracula infra referemus. Concludimus autem hunc prævium Commentarium cum hisce Leonis Ostiensis verbis : « Hic sanctus Pontifex, inter innumera suæ bonitatis insignia, quandiu Romæ remoratus est, omni tempore tribus per hebdomadam diebus a Lateranensi ecclesia usque ad S. Petrum, privato habitu nudisque pedibus, cum duobus aut tribus Clericis, noctu psallendo et orando, pergebat.

HISTORIA MORTIS ET MIRACULORUM S. LEONIS IX

ex Ms. Stroziano, Hubertino et Beneventano collecta.

PROLOGUS.

I. Anno millesimo quinquagesimo quarto Domini nostri Jesu Christi, indictione vii, decima tertia Kalendarum Maias, depositione exultemus Beati Patris nostri Leonis Papæ IX, regnante Henrico Imperatore filio Conradi imperatoris Romæ (57). Ad laudem et gloriam Domini nostri Jesu Christi, et ad memoriam Beati Leonis Papæ, certamus hunc intimare laborem certaminis, quem oculis nostris vidimus, omnes presbyteri et diacones et cuncti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Catholici. Sæpe vidimus in ejus vita multam largitatem, vel eleemosynas erogantem pauperibus civibus ac peregrinis, ita ut cunctos thesauros Ecclesiæ et cuncta quæ habere poterat plurimam partem viduis, orphanis et Deum timentibus erogaret. Propterea Romanorum perfidia contra eum murmur et bella suscitabat : nam ut inexpugnabilem suæ Ecclesiæ murum Dominus contra dementes hæreticos erigeret, huic viro in litterarum studiis plerique catechizati fuerant. Iste almiticus Præsul Leo humilibus suaviter blanditus est, iste superhorum colla coustringens, iste derogatoribus suæ vitæ necessarium victum subministrans, virginitatem prædicans, matrimonia casta defendens, virtutum certamina gloriosè collaudans, lapsum Clericis, atque monachis pravitatem accusans, etiam ubi res tulit Gentilium exempla dulcissima varietate permiscuit ; sed tamen hoc non erat suæ voluntatis, sed, ut ita dicam, gra-

B vissimæ necessitatis, ut probaret ea quæ a sanctis prophetis ante sæcula prædicta sunt, tam Græcorum quam Latinorum, et aliarum gentium linguis vel litteris ; vere totus explicans, totus exornans, et per disputationis genera semper æqualis incedens. Cum vere dixerimus Catholicam hominis illius scientiam ; sana doctrina, quocunque conversatus est loco, stabilis permanet firmitate fidei (58), nam ista pauca excerptimus de ejus Vita, plura vero ad magistrorum peritiam dimittamus ; et de ejus mirabilibus, quæ vidimus, fideliter doceamus.

CAPUT PRIMUM.

Extrema S. Leonis acta et monita : piissimus obitus.
2. Quinto decimo Kalendarum Maias, cum gravi infirmitate longe maceraretur in corpore, idem Dominico die (59) quinto decimo post Pascha, vocavit omnes Episcopos et Clericos ad se, et ita locutus est eis, dicens : Audite, Fratres mei et Coepiscopi, me enim Dominus de hac vita vocavit. (60) Memores vero estote Evangelici sermonis dicentis : « Vigilate, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit (Matth. xxv, 13). » Rogo enim vos, charissimi, ut in me aspicia et cogitatis qualiter flores hujus mundi cito marcescant. Nam infelix ego, qui indignus Apostoli Petri honorem suscepi, modo quantum ad corporis partes fere ad nihilum sum reductus. Nam ita mihi obscuratur præsens mundus iste, quasi jam habitem in obscurissima domo : quia in hac nocte in visu

(57) Addebantur plura in Ms. Stroziano : scilicet *Monomacho imperatore totius orbis, et regnante Dominico Contareno. Duce Venetiarum et Dalmaticorum, nec non Dominico Patriarcha in civitate Gradensis ecclesiæ, Venetiæ ad laudem, B. Leo papa pius ac mitis, causa orationis, ad S. Marcum Apostolum et Evangelistam pervenit, et ibidem susceptus est. Congruunt tempora. Præfuit memoratus Contareno ab anno 1041 usque ad annum 1069, et Patriarchæ*

Gradensis Dominici meminit S. Leo in epistola ad Episcopos Venetiæ et Istriæ : quos voluit illi tanquam Primati subesse.

(58) In Ms. Beneventano apud Ughellum, plurimis omissis, ita concluditur Prologus : *Ex multis paucis hujus sancti viri in medium proferamus, et præcipua ea quæ inminente ejus morte acciderunt.*

(59) Nam Pascha celebratum fuit 3 Aprilis.

(60) Hæc latius explicantur in Ms. Beneventano.

vidi illum quositurus sum mundum; et videor quasi jam non habitem sæculum istud, sed potius illud quod in visione prævidi; pro quo timens et timidus nimium sum. Vidi enim multa quæ videre expavi. Verum gavisus sum in nostris Fratribus, qui pugnantes in Apulia pro Deo sunt trucidati. Vidi enim illos (61) in Martyrum numero, et eorum sicut aurum splendentia vestimenta; tenentes omnes palmæ ramos in manibus suis, plenos floribus immarcessibilibus, excelsaque voce me vocabant dicentes: Veni, mane nobiscum, quia per te hanc gloriam possidemus. Hinc ex alia parte respondendo unius aliam vocem audivi: Nequaquam, sed die tertia in nostro erit collegio: quia locus ejus iste est, et sedes ejus inter nos feliciter præparata consistit. Si vero meæ visioni non creditis, probate ea quæ dixi. Si super tres in sæculo isto permansero dies, visio hæc cassa et vana deputetur; et si die nuntiata transiero, servanda vobis sunt quæcunque dico. Nunc unusquisque ite ad loca vestra, et aurora lucescente ad me venite. Multis secundum ejus præceptum ad domos recedentibus suas, steterunt quidam cum eo per totam noctem: a quibus dicitur et mire testificatur, quod totam illam noctem, in tanta mole ægritudinis positus, pervigilem duxerit, atque in terra prostratus pro grege sibi commisso in oratione permanserit.

3. Mane facto, adveniente omni Clero et cuncto populo Romano, præcepit ut se ad tumultum suum marmoreum ducerent in ecclesiam: quo facto jussit lectum in quo jacebat in ecclesiam mitti. Romani vero videntes tumultum ejus ad ecclesiam deportari, irruerunt unanimiter pergentes ad palatium Lateranense ut illud exspoliarent, sicut mos illorum erat; sed tale fuit meritum et virtus Beatissimi Leonis, ut nec unus potuerit pergere, nec infra palatium introire. Hæc videntes, omnes confusi et perterriti timore cum grandi verecundia reversi sunt. Inter hæc beatissimus Pontifex, cum intra ecclesiam S. Petri suum thorum deportari præcepisset, convocatis omnibus qui aderant ex fidelibus, jussit eos sedere et intentis auribus sua præcepta audire. Quibus residentibus cum summo silentio, dixit: (62) Fratres et conservi Domini nostri Jesu Christi, estote memores præceptorum Dei, et ambulate in bonis actibus, dum adhuc lumen habetis. Præcipio enim ut nullus emere præsumat villam aut vineam seu terram, vel aliquam rem pertinentem ad regimen sanctæ Ecclesiæ per possessionem ad usum suum tenere: qui hoc facere præsumperit, æterni Judicis iram sine dubio incurret. Item præcipio ut usus jurandi vestro deleatur ex corde: nulla enim dignoscimini incurrisse perjuriam, quæ ego propter Deum vobis dimisi, licet in eadem iterum cecidistis. Præterea contestor vos omnes, ut consanguineæ vestræ non commisceamini.

sed fere paraphrasticas.

(61) Hæc et sequentia eadem simili fere phrasi habet S. Bruno Signiensis.

(62) Sequentia in Ms. a scriptore festinante et ad

Item præcipio ut advenientibus ex cunctis pene partibus hominibus ad orandum Deum et ejus Apostolum, pro sua et omnium Christicolarum salute, nullus impedimentum exhibeat: etiam præcipio ut ex omnibus frugibus terræ quas vobis Deus dederit, et de animalibus, ei primitias detis; nisi talia feceritis, salvi esse nequibitis.

4. Hæc et his similia dicens ad populum, vocavit juxta se omnes Episcopos et Clericos, cum quibus veram faciens confessionem et conversus hinc ad partem Orientis; incumbens in lectulo suo respexit sanctam Crucem, et perfusus lacrymis oravit diutissime; et dimittens peccata eorum qui canonice fuerant obligati ab illo, absolvit eos: imo et cæteris omnibus: Si servaveritis, inquit, quæ vobis præcepi, de præteritis malis vobis indulgentia detur. Et hæc dicens iterum respexit in cælum, et sic oravit: Domine Jesu Christe, Pastor bone, qui per Evangelium tuum hesterno die (63) dicere dignatus es: Ego sum pastor bonus, qui pro ovibus meis pono animam meam? Tu, pie Pastor, de cælo descendisti, et B. Mariam sancto Spiritu obumbrasti, et quem omnis mundus capere non potest in solo ejus utero mirabiliter habitasti, servilemque formam pro nobis peccatoribus induisti, et duodecim Apostolos elegisti, quibus ligandi et solvendi licentiam propriam tribuisti, et Petrum Apostolum fundamentum Ecclesiæ esse fecisti, dicens illi: « Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis; et quodcumque solveris super terram, erit solutum in cælis (Math. xvi, 19). » Tu, Domine, dixisti: « Petite et accipietis, quærite et invenietis, pulsate et aperietur vobis (Math. vii, 7); » ideo obsecro clementiam tuam et peto, ut mihi, quem indignum voluisti ejus cathedram sanctissimam residere, petitionem meam tribuere solita pietate digneris. Rogo enim ut Ecclesiam tuam sanctam Catholicam, diffusam per universum mundum, custodias; pacem ei tribuas; a visibilibus et invisibilibus inimicis eam protegas atque defendas, omnemque pravitatem hæreticorum atque perfidiam ab ea repellas. Deprecor quoque clementiam tuam, ut fidelibus tuis fratribus nostris, qui ad defendendam sanctam Catholicam et Apostolicam Ecclesiam sanguinem suum fuderunt, absolutionem tribuas omnium peccatorum, et eos in eo numero sociare jubeas, qui pro tuo nomine suas animas posuerunt; ut fideles omnes cognoscant quia tu es omnium bonorum fidelis remunerator. Imploro etiam, immense Deus, clementiam tuam, ut omnem pravitatem infidelium vel hæreticorum dirumpas, ut cognoscant te verum Deum esse Jesum Christum. Obsecro quoque pietatem tuam, ut omnium qui anathematizati sunt vel excommunicati vincula et peccata digneris absolvere et fac illos ad tuam converti veraciter

alia tendente ommissa excusantur.

(63) Igitur hæc pridie ante mortem 18 Aprilis acta: nam 17 fuit isto anno 1054 celebrata Dominica II post Pascha, cujus est Evangelium istud ex Joannis 10.

veritatem, ut cognoscant me non invidia victum, A
egisse, sed ad confirmandam fidei veritatem, et benedictio tua super eos piissima ostendatur. Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis : « In quamcumque domum aut civitatem intraveritis, dicite : Pax huic domui (*Luc. ix, 4*) ; » rogo pietatem tuam, ut quamcumque ambulavi civitatem vel provinciam, pacem et concordiam eis concedas qui pro pace et benedictione tua me receperunt, et in nomine tuo mihi obedientiam fecerunt. Tu enim dixisti : « Qui vos recipit, me recipit, et qui me recipit, recipit eum qui me misit (*Matth. x, 40*). » Domine, qui non meis meritis, sed pietate tua, Vicarium Apostoli tui Petri me constituisti, et ligandi et solvendi potestatem dedisti; dignare benedicere famulos et famulas totius provinciae, per quam ambulavi : et quos B
oculis meis vidi et corporaliter benedixi, spirituatiliter repleantur et ab omnibus peccatis absolvere eos digneris, et fructifica in eis praedicationem quam praedicavi eis : et perfidiam Judaeorum vel haereticorum respiscere jubeas, eosque per totum mundum ad te dignare convertere et tuam voluntatem implere : provinciisque omnibus et civitatibus, per quas ambulavit servus tuus, da plenitudinem frumenti, vini et olei, ut cognoscant quod in tuo nomine ambulaverim, sicut Apostolis praecipisti : « Ite in universum mundum, praedicate Evangelium omni creaturae (*Matth. xvi, 14*). » Ego quidem in tuo ambulavi praeepto, docui, obsecravi, increpavi, tu scis, omnia fideliter fieri : sed quia pius pater es, dignare convertere omnes adversarios tuos ad tuam pietatem, ut te verum cognoscant Deum, qui es benedictus in saecula saeculorum. Tunc omnes qui ibi erant responderunt, Amen.

5. In illa hora tantus odor procedens ab altari S. Petri Apostoli totam ecclesiam replevit, ita ut nullus putaret ex hominibus nisi Paradisi amoenum esse odorem. Hoc facto jussit sibi ferri aureum scyphum, plenum pane et vino. Quo adducto, comedit de eo quantum potuit accipere ore (64), ac praecipit dari praesentibus Episcopis, qui similiter ex eo comedentes dederunt cunctis adstantibus. Hoc ita peracto, levavit oculos suos in caelum, et oravit secrete quasi unius horae spatio : et post elevans vocem, leniter dixit : Magne Deus, humani generis Redemptor, qui per Apostolos tuos Petrum et Paulum Simonis perfidiam de alto [cadere] praecipisti invocato tuo nomine : sicut eos exaudire dignatus es, ita exaudire dignare me servum tuum, et ad te converte Theophylactum et Gregorium et Petrum qui in toto pene mundo Simoniacam haeresim solidaverunt; et ita fac eos cognoscere viam veritatis, ut derelinquant errorem suum, et ad te, mitissime Domine, revertantur. Tu enim promissisti dicens : « Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat (*Ezech. xxxiii, 11*) : » revoca illos ab errore, qui convertisti Paulum persecu-

lorem; converte illos, ut te verum Deum cognoscant Patrem, Filium, et Spiritum sanctum : et omnes circumstantes responderunt, Amen. Et iterum dixit circumstantibus : Ite, filii, unusquisque ad domum vestram, et crastina hora diei prima revertimini ad me. Et mox surrexit de lectulo in quo jacebat : et perrexit ad tumulum sibi praeparatum ; et incumbens super illum cum lacrymis dixit : Cernite, fratres, ex tantis divitiis et honoribus, quam parvam et vilissimam mansuiculam exspectamus : ego enim tantis usque modo repletus divitiis, et dignitatibus decoratus, ex omnibus hoc solum marmor quod videtis exspecto. Et elevans manum suam signo sanctae Crucis illud signavit : Benedictus tu inter lapides, qui non mea dignitate, sed misericordia Dei, mecum B sociari dignus fuisti : me cum gaudio suscipe, et retributionis tempore praesenta me thoro resurrectionis. Credo enim quod Redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum, et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum. Et hoc lacrymans dixit (65).

6. Et reversus ad lectulum suum, benedixit omnes qui ibidem erant : quorum quidam reversi sunt ad propria, quidam cum illo perseverantes postea nobis retulerunt quod cum tota nocte perseverantem in magnis precibus audivissent, et eum publice audivissent orantem : Domine Deus Sabaoth, respice in me servum tuum, et exaudi orationem meam, et dignare per tuam gratiam omnes te orantes in veritate audire : concede ut praedicatione tua non vacua sit omnibus audientibus eam, sed ostende veritatem tuam in nobis : et ubi invocatum fuerit nomen tuum per me servum tuum, illos qui invocant exaudire digneris de quacumque tribulatione clamaverint : et si fuerint aliqui ex fidelibus qui memoria meum anniversarium pernotare voluerint, sive per ecclesias sive per eleemosynarum distributionem, dignare eis, Domine, restituere centuplum, et post hoc saeculum eis vitam aeternam concedas. Non dignitate mea, sed bonitate tua hoc peto ; tu enim dixisti : « Petite et accipietis (*Matth. vii, 7*). » Peto incessabiliter ut a te exaudiri valeam, quo ad tuam des fidelibus gratiam. Pulso ut januas mihi tuas aperias. Non quaero secundum meritum meum, sed secundum pietatem tuam : non pulso secundum justitiam meam, sed secundum magnam misericordiam tuam. Non nomen meum peto ut exaltetur, qui meritis non sum talia dona : sed ut Apostolicam Sedem sublimare digneris, propter nomen tuum, Domine, qui es benedictus in saecula saeculorum. Amen.

7. Sequenti vero nocte viderunt quidam religiosi viri non dissimilem visionem, duos candidissimos vestitos vestibus viros stare ante lectulum praenominati Pontificis, tenentes chartam in manibus, loquentes cum eo et scribentes, quos (66) veraciter cognoverunt esse Apostolos Christi Petrum et Pau-

(64) Ms. Beneventanum, *quanta potuit tribus vicibus ore suscipere.*

(65) Idem : *Haec illo dicente, omnis quae astatat*

multitudo conversa est in planctum.

(66) Idem, *In ipsa visione ostensum est eis.*

Lm. Hoc videntes surrexerunt a somno : et campanæ cœperunt pulsari tempore matutino. Cumque dies illuxisset, congregatis omnibus Episcopis, Presbyteris et Diaconibus, cunctoque Clero et populo Romano in ecclesia B. Petri, surrexit de lectulo, hinc et inde a ministris suis gubernatus duobus, ad ipsum B. Petri sacrum altare : ante quod cum lacrymans prostratus fuisset in terram, oravit quasi spatio horæ unius et reversus ad lectulum jussit silentium fieri, monens populum sermone brevi. Hinc munivit corpus suum signo gloriosissimæ Crucis Christi, et vocatis Episcopis confessionem fecit, et jussit sibi ab uno Episcopo rorari Missam : a quo accipiens Corpus Christi et Sanguinem, dixit : Audite propter Dominum, habete silentium, forsitan possem propter modicum accipere somnum : et cum inclinasset caput in lectum quasi horam dimidiam quievit : in qua quietudine obdormivit in pace. Tunc unus de Episcopis surrexit et tetigit illum, putans vivere illum : quem cum cognovisset defunctum, nuntiavit cæteris Coepiscopis qui aderant omnes Dominum exorare. Mira dicitur sum, quæ Dominus in suis factis dignatus est. Hora qua eximius Præsul suam animam Christo commendavit, nullo ministrorum pulsante, a se ipsa S. Petri campana sonare cœpit. Qua scilicet hora quidam Albertus nomine, cæteri quinque de Tudertina urbe protestati sunt vidisse se quasi stratam palmis fulgentibus adornatam et innumeris coruscantem lampadibus, qua anima ejus ab Angelis ducebatur ad cœlum (67). Tanta itaque fuit quietudo in ejus obitu per totam urbem Romanam, ut nec arborum frondes aura modicum agitare. Obiit autem Beatissimus Leo Papa XIII Kalendas Maias, feria IV, et sepultus est in pace. Vere enim Deus sua pietate pium Leonem fecit. Sed ne temporis tarditas me comprehendat, ad ea quæ diciturus sum attingam : nam ista pauca detersimus de ejus Vita de multis ; sed de miraculis quæ per eum Dominus dignatus est post ejus transitum ostendere, fideliter doceamus.

CAPUT II.

Miracula post mortem usque ad vigiliam Ascensionis.

8. Altera vero die post ejus obitum, quædam mulier de Tusciæ partibus venit ad ecclesiam Beati Apostoli : et cum cœpisset per gradus ascendere, cœpit eam dæmon vexare et per os ejus clamare et dicere : O Sancte Leo, quare catenis igneis me vincitum trahis? non te læsi unquam. Et cum ducta fuisset ad tumulum ejus, cœperunt adstantes increpare dæmonem et dicere : Dic, maledicte, quomodo huc venisti, aut unde in Christianos tantas vires sumpsisti ad vexandum. Dæmon respondit : Ego et ii qui adsunt mihi, missi sumus subvertere animam hominis, et tamdiu tentare quoad usque nostra facimus adimplere mandata. Cumque nobis

(67) Desiderius Casinensis : *Ab hac instabili luce, ad Christum, qui vera et æterna lux est, cœlorum latantibus civibus, Angelicis subrectus manibus,*

obtemperans consentit servire, corpus ejus quasi domum propriam intramus, quod quidem multo tempore habitamus occulte. Tunc dixerunt quidam de Sacerdotibus : Dic, scelerate, et cum occulte in hominis corpore habitatis, quomodo tunc eum primum læditis. Dæmon respondit : In primis incipimus in illo mittere somnolentiam, prigitiam et famem : et dum dormiendo et pigritando quiescit, maximum acquirimus lucrum. Cumque totum corpus ejus nostræ subdidimus potestati, contingit eum ad ecclesiam ire, et inter bonos et Catholicos viros commisceri : quorum eloquentiam spirituales non valentes sufferre, incipimus ira excitati lacere corpus ejus, eo quod ultra non possumus occultari. Tunc dixit unus de adstantibus Episcopis : Adjuro te per viventem in sæcula sæculorum, ut dicas nobis si Leo Dei servus et Papa inter Sanctos fruitur aliqua potestate. At ille cum genuit et suspirio dixit : O malefice, quare nominasti illum adversarium nostrum et seductorem totius provinciæ. per quem tanta gens subversa est, et a nostro collegio separata ; nos etiam quotidie expellit et vinculis catenarum constringit, atque ejicit de habitaculis : unde vagi et instabiles ac venales, per deserta et infructuosa loca perambulantes, in nullo unquam requiem invenimus. Et Episcopus ait : Non ad ea quæ interrogavi respondes ; sed alia videris enotare. Et dæmon respondit : Leo, vester Papa ac Dominus, vere inter Sanctos est, inter quos magnum obtinet triumphum : qui non cessat quotidie persequi nos, ut nostrum possit nomen evacuare : per quem et hodie de hac domo ejiciendus sum. Talia eo dicente, mulier quædam respondit, inter cæteros mente perfida, dicens (68) : In hora qua Leo Papa dæmones fugaverit, ego regina ero ; et omnes quos fecit gladio perire, ego statim resuscitabo. Vix talia compleverat verba, subito a dæmonio crudeliter cœpit vexari ; illa autem mulier, quæ a Tusciæ partibus venerat, eodem hora a dæmonio est liberata. Tunc omnes populi qui aderant cœperunt præ timore esse perterriti, clamantes unanimiter : Sancte Leo, parce nobis, quia injuste egimus.

9. In illa hora duo viri contracti venerunt ad tumulum ejus, habentes nodosa et contorta genua sua, quorum calcanei natibus adhærebant : qui venientes, sani reversi sunt, nullum signum habentes pristinæ infirmitatis. Ipso item die hora vespertina, venit quidam vir mutus et surdus, et sinistrum latus aridum habens, totusque phantasmate quodam maculatus ; qui cum fuisset ad sacrum tumulum deportatus, solutus est a vinculis quibus corpus illius tenebatur. Tunc omnes cœperunt Deum salutis auctorem continuatis laudibus honorare, qui tanta mirabilia operatur per Sanctum Pontificem suum Leonem. Romani igitur videntes tantas virtutes,

commigravit

(68) Plurima ex iis habent Bruno Signiensis et Petrus Calo.

currebant certatim cum cereis et oblationibus, gaudentes et exsultantes.

10. Alia vero die venit quidam vir de Francia, qui habebat corpus suum ferreo cingulo coarctatum, ut per gyrum corporis sanies multa decurreret in terram : quod videntes qui aderant nares sibi præ nimio pavore et fetore obturaverunt, deprecantes Dominum ut per S. Leonis merito misero illi succurrere dignaretur. Res miram statim ferrum crepuit, et multa fusa sanie homo redditus est penitus sanitati : ex quo gavisus omnes Deum et servum suum S. Pontificem collaudare ceperunt.

11. In illa hora dæmon per os mulieris illius quæ superius dixerat : Hora qua Leo Papa dæmones fugaverit, ego regina ero ; et quos ipse fecit perimi gladio, ego resuscitabo, cœpit clamare dicens : Heu ! heu ! quare ingredimur et coarctamur exire cum tormentis ? Nihil te læsinus, Leo, quare nos non permittis vel una requiescere hora ? Tunc Episcopi qui aderant dixerunt : Maledicte, revertere unde huc advenisti, et exi ab illa. Qui respondit : Non possum reverti unde exivi, quia signata est : nam hesterno die exivi de domo mea, et hanc in commutationem recepi. Dixitque Episcopus : Et quare de ista ultro exis ? Ille respondit : Quia Leo mihi eam dedit ad possidendum heri propter blasphemias quas locuta est in eum ; sed tamen ille mobilis est, et sermones ejus non sunt veri : hesterno die dedit nobis et hodie eiecit nos de ista habitatione. Tunc dixit Episcopus : Et unde scis quod hodie eiecit ? Respondit dæmon : Vidisti heri, quando mutam linguam resolvit, ipsa hora perrexit cum Marco Episcopo Apuliæ et cum Marciano Episcopo (69) Frequentinæ (70) Ecclesiæ Beneventum. Dixit Episcopus : Pro qua causa perrexerunt. Respondit dæmon : Nescio, sed scio quia in Apulia sunt, ubi pugnam contra Sanctos Normani commiserunt. Ait Episcopus : Vere sunt sancti Alemanni, qui sunt ibidem interfecti ? Ait dæmon : Triginta et quinque sunt sanctificati ex eis per quos signa et mirabilia fiunt in loco illo, eo quod sponte venerunt et cum fidelitate pro justitia pugnare maluerunt. Cæteri illic tunc mortui in paradiso sunt omnes, sed quia invite venerunt, inter illos minime deputati sunt. Illi quoque triginta quinque propria voluntate venerunt, et gaudentes morti se tradiderunt, propter Deum quem coluerunt, et per ipsos multa mala crescunt

(69) Sunt hi duo Sancti in magna veneratione Beneventi, S. *Marcus* Episcopus Lucernensis, et *Patronus Bovinensis* in Apulia, qui colitur 14 Junii ; et S. *Marcianus* Episcopus Frequentinus, qui colitur 14 Julii ; ambo sub Metropoli Benevento.

(70) *Frequentum* vulgo *Frigento*, Hirpinorum antiquissima civitas, in Principatu ulteriore, 12 mill. passuum Benevento distat.

(71) *Sequentiam miracula* in Ms. Hubertino accuratius notantur : quare ea potius inde accipimus, licet collatione cum Ms. Stroziano.

(72) Nominantur hodie quatuordecim *Regiones Urbis*, vulgo *Rioni* : sed hæc vel nunc aliter distinctæ

in nobis. Ait Episcopus : Venerunt ipsi Sancti Romani ? Respondit dæmon : Vere, inquit, hodie venient cum Papa Leone. Dixerunt quidam de Presbyteris, qui præsentibus aderant : Et unde sciemus quando huc venient ? aut quando cognoscere poterimus ? Dæmon respondit : Citius jam prope Romam sunt : quibus venientibus ego hic stare ultra non potero. Sunt enim hic et alii fratres mei : dum illi venerint, omnes mecum fugam arripient. Vos autem aspiciate in lampade ante signum ejus, et cognoscetis signum adventus eorum. Tunc vere secundum dæmonis dictum, quasi circa horam quartam, odor magnus factus est per totam ecclesiam ; et aspicientibus in lampadem, viderunt eam ascendere prope ecclesiæ tegmenta, cum qua et tres ardere lampades visum est. In ipsa hora cœpit dæmon ululare sicut lupus, et modicum vexans mulierem exivit ab ea. Tunc circumstantes ceperunt laudare Deum et B. Leonem famulum ejus (71).

12. Tertia die post sepulturam B. Leonis Noni Papæ, facta sunt duo miracula ad tumulum ipsius, videlicet duo homines, qui diu ante januas Apostolorum Principis jacuerant contracti, per meritum B. Leonis Papæ abierunt erecti, et hoc pene tota civitas novit, quæ eos contractos antea vidit. Mulier quædam, spatio sedecim annorum languens et contracta, jacens in grabato, ejus ad tumulum devecta est : et quia fideliter creditur, sana et erecta illinc rediit : et hæc similiter civibus nota est. Altera vero mulier de Lateranis, Stephana nomine, uxor cujusdam Petri, dæmonium habens, ad tumulum illius venit : ubi sanguinem vomens et volutans se tres nigros carbones ore reddidit ; cum quibus et dæmonium abscessit, et illa, sensu recepto, laudans Deum rediit.

13. In Letania majore, ad tumulum illius lampas divino igne accensa est. Nec hoc semel actum, sed bis et ter, et hoc vidit quæ illa die fluxit ad ecclesiam B. Petri omnis Romana multitudo. In Merculana regione (72) quædam mulier, Rogata nomine, habens dæmonium ab ipsa infantia, auditis miraculis ad tumulum venit : ubi jacens immundus spiritus ita reddidit, videlicet prius murem tria capita habentem, secundo ranunculum, tertio lacertam quarto ranam, quintoscabronem (73) : et post multam effusionem sanguinis, sanitati restituta est, multis testibus non solum auditu sed et visu probantibus. Mulier quædam, nomine Stephania, habitans trans Ti-

sunt quam olim, vel in plures partes subdivisæ singulæ, quarum hæc una fuerit, vel etiamnum sit : nam qua ratione infra nominatur *regio Colossæi*, id est Amphitheatri (quæ alibi quam Romæ quæri non debet, et tamen non est una ex 14 dictis, sed pertinet ad Regionem Montium) ita persuademus nobis alias quoque, hic nominatas, esse ipsius Urbis Regiones : quas Romanis civibus relinquimus illustrandas, quoniam chorographorum diligentia ad hæc minutias sese extendere nequit. Ecclesia S. *Matthæi*, 22 in Regione Montium, S. *Matthæi in Merulana* dicitur.

(73) Videtur poni pro *Scarabeo* majori.

berim, dæmonio vexata longo tempore, audita fama A
beati Corporis venit, et duos carbones una cum
multo sanguine evomuit. Quo facto sanitati restituta
est, et mente recepta visa est ab omnibus astantibus
redire libera. In regione Arenula (74), quidam habi-
tabat Joannes nomine, qui, nervis contractis, manum
aridam ab utero matris habebat. Hic beati viri ve-
niens ad tumulum, extensam et validam eam repor-
tavit.

14. Homo quidam, veniens de longinquis regionibus, in pœnitentia ferro ligatus, ante tumulum stetit, et dum diutius incumbens orationi commissa sua defleret, Divinæ pietatis dono, ferrum, ubi magis solidum fuerat, crepuit. Sanctimonialis quædam similiter ferro ligata, ad loculum accessit; et eodem modo soluta a ferro, benedicens Dominum, qui est in B
Sanctis suis mirabilis, ad propria incolumis rediit. In una die restituti sunt duo juvenes sanitati, quorum unus habens os retortum ad aurem dexteram, et manum aridam cum toto latere: quem mater nomine Maria, uxor Joannis Orbitani, deflexis scapulis apportavit; sed duplo læta miraculo, gaudens cum filio rediit, et hic est notus omnibus apud S. Angelum morantibus. Alter vero ab infantia officio amburum manuum privatus, sanitati restitutus, manuum suarum laboribus vivit.

15. Multis astantibus loquelam recepit mutus quidam, nomine Guido, de Casarala ortus. Puer quidam, Petrus nomine, officium recepit manus dexteræ. Puer quidam de regione Coloseo habebat manum C
dexteram aridam, cum toto latere et pede: quem mater, Stephania nomine, deflexis ad tumulum ipsum apportavit; et sanitati restitutus est multis astantibus et videntibus. Homo quidam, Benedictus nomine, Phlebotomator (75), habitans in regione Septemviii, ulceribus plenus, auditis miraculis ad tumulum venit; ibique per meritum beati Pontificis sanus factus est, ita ut nec signum cicatricis in carne ejus appareret. Quidam vir Majus nomine, de Palliano (76), habitans trans Tiberim, a dæmonio vexatus per annos quindecim, audita fama beati viri, venit ad tumulum ejus, et duas blactulas (77) cum multo sanguine evomuit, cum quibus et dæmonium abscessit. Quidam juvenis, Franco nomine, qui cæcus existit, lumen recepit, nepos ostiarii S. Mariæ de Monte acuto. Juvenis quidam de civitate Tiburtina, Joannes nomine, D
filius Joannis, ab utero matris mutus, astantibus multis loquelam recepit.

16. Homo quidam Benedictus nomine, habitans in Campo Martio, habebat filium nomine Gratianum

(74) Ms. Strozziannum Ternula.

(75) φλεβοτομία, venæ sectio, hinc Phlebotomare apud Bedam et alios, pro venam incidere. Phlebotomatus, Phlebotomator, etc.

(76) Agri seu Campaniæ Romanæ oppidulum est.

(77) Pro vermibus hic blactulæ dici videntur, quasi diminutive a blatta.

(78) Urbeveterani territorii oppidum haud ignobile. Falaris autem prænominata urbs olim episcopalis fuit vicina civitati Castellana, nunc ejus episcopo

qui sinistram pedem habebat aridum. Hic per meritum B. Leonis sanitati restitutus, gaudens cum patre rediit. Quidam vir, nomine Petrus, filius Nucii phlebotomatoris, habitator ipsius regionis, ab utero matris mutus, astantibus multis loquelam recepit. Quædam mulier de Fallari (78), dæmonio vexata, ad tumulum venit, ibique liberata est. Mulier quædam de Aquapendente, manum habens aridam, auditis miraculis, ad locum venit, et officium manus recepit. Quidam vir, ortus de Tuscanis partibus manum habens aridam, per meritum B. Leonis [sanitati] restitutus est. Quædam mulier, Maria nomine, habitans in Castro Cornazano, manum sinistram habens aridam, ad tumulum venit: ibique sanata est. Altera mulier, Beatrix nomine, de Apuliæ partibus, manum dexteram habens aridam, similiter sanitati restituta est. Quidam Juvenis ibidem visum recepit per merita B. Leonis. Mulier quædam, Ermengarda nomine, relicta Retri textoris de Castro vico (79), manum sinistram habens aridam, per meritum B. Leonis Papæ, videntibus multis officium manus recepit.

CAPUT III.

Miracula patrata a Vigilia Ascensionis usque ultra Octavam Pentecostes.

17. In vigilia Ascensionis Domini, per intercessionem Beatissimi Papæ Leonis, sanatae sunt tres feminae: una manum recepit, altera auditum, altera visum. In vigilia noctis Ascensionis Domini, mulier quædam, Berta nomine, famula Petri opificis, qui dicitur de Udo, habitans in regione Campitello (80), dæmonium habens, ibi liberata est. In eadem noctis vigilia, quædam mulier cujus nomen ignoramus, ambas manus, quas gerebat contractas, sanas recepit. Quo facto quoddam miraculum ibi mirifice accidit. Quidam Joannes de Civitate, habitans in regione Campo Martio, cereum de tumba ejusdem beatissimi Papæ Leonis accensum in manu accepit et exstinxit. Hoc facto, dum secure exstinctum teneret, subito accensum vidit. Quem ille non bene exstinctum credens, iterum exstinxit. Et quis Dei miracula valet perscrutari? iterum se in manu illius accendit. Hic etiam cereus in testimonium servatus est.

18. In die Ascensionis Domini sanata est puella Amata (81) nomine, patre genita Engelberto. Hi fuerunt ex partibus Campaniæ de Rocca de Risa: hæc autem ita fuit contracta ut nunquam pedibus ambularet. Una alia puella, nomine Maria, filia Cicæ, quæ habitabat in regione Arenula, lumen recepit. quæ per annos quindecim non viderat. Quidam

subjecta.

(79) In Sabinis locus est *Vico di Sarrento* c. tus, quem præ aliis synonymis intelligi persuadet urbis Romanæ vicinia.

(80) Hæc una est ex 14 nominatis, et inter eas prima: nomen a Capitolio, quod complectitur, habens; eo modo corruptum, quæ vulgo pro Capitolio Campidolio dicitur.

(81) Ms. Stozzianum, Anriata.

puer patre rustico genitus, de civitate Ortana, erat A ita contractus, ut unum latus in sua potestate non haberet; sed Dominus eum per sanctissimi Pontificis meritum sanavit, et latere recepto cum gaudente patre votum ei vovit, et incolumis rediit. Et fere hora noctis erat media, cum duos cæcos mirifice sanavit: unus Pipo, alter vero Adelbertus dicebatur: isti enim de Lama (82) civitate fuere. Et quemdam, Randisium nomine, filium Berardi Comitis Mursicani, qui lancea percussus fuit, et ita contractus, quod pedem unum ad terram ponere non valebat; sed, iubente Deo, per meritum beati Pontificis sanus recessit. Quædam puella omnimodo manibus et pedibus ita contracta fuit quod nunquam ambulare valebat, nec manum ad os ducere; et per meritum B. Leonis officium membrorum recepit, et sana B recessit.

19. Proxima die post Ascensionem Domini, duæ mulieres quæ a spiritu immundo vexabantur, per sancti viri meritum sanitati pristinae restitutæ sunt. Investituram Culcitæ, quod est magnum et inauditum miraculum, quædam mulier Amantii Diaconi famula lavare iovit, quæ proprie erat de lecto beatissimi Leonis Papæ. Ex qua dum aquam extorqueret, inter crura sua tenuit, et ita media parte sui corporis stupefacta fuit, ac si paralytim haberet. Sed ad istud malum supervenit aliud: nam ulceribus plena visa est in eadem parte corporis; et hæc venit ad tumulum B. Leonis, et sana recessit.

20. Quædam puella, Rogata nomine, filia Mariæ, C feria septima mense Maio intrante, eodem mense die quarto decimo, ad venerabile ejus sepulcrum, sinistrum brachium contractum ferens, venit; ejusque sancta suffragatione sanitatis beneficium consecuta est, et hæc erat de Castro quod vocatur Stabla* (85). Quidam de civitate Florentina, cum servis suis, ad tumulum ejusdem beatissimi Leonis venit cæcus; et gratia divina comitante lumen recepit, et præ gaudio magno quod inde habuit, eosdem servos libertate donavit. Quidam Romanus, Adelbertus nomine, dum ferro recideret vineam suam, contigit quod de domno Apostolico Leone turpiter loqui non exhorruit. Sed istud facinus absque culpa non evasit: quia malignus spiritus corpus illius repente invasit, et graviter vexare cepit. Hoc autem vivente D illo actum est. Sed divina favente gratia, cum post obitum illius veniret ad sepulcrum ejus, per meritum ipsius sanatus est.

21. Quidam Grimoaldus nomine, de S. Benedicto,

de monte Cassino, in Dominica quæ dicitur Pascha Rosata (84), ad tumulum Beati Pontificis ita mutus ægritudine advenit, quod nemo loquelam ejus intelligere valeret: sed, Dei favente gratia, per meritum B Leonis rectam loquelam recepit. Quidam puer, qui fuit de Verona utroque pede contractus, Dei comitante gratia per meritum beati viri ibi sanatus, cum parentibus rediit. Quædam mulier de Aquapendente a dæmonio erepta est, nocte eadem quæ dicitur de Pascha Rosata. Quidam puer, Petrunculus nomine, de Sena, cum parentibus ad tumulum venit: hic enim pedibus manibusque contractus erat. Quem ego dum rogatu Senensium qui pro anima sua (85) eum adduxerant, ad tumulum Beati Pontificis exissem; repente me vidente, coram omni populo, officium membrorum recepit. Quidam Presbyter Franco nomine, de Cora (86) oppido, quinque annis vexatus fuit, et cum in die Dominica quæ dicitur Pascha Rosata, ad tumulum ejusdem Sanctissimi viri adductus fuisset, statim dæmonium per sanguinem evomuit, cadens in terram mortuus. Et cum omnis populus eum asportare vellet, quia exanimem videbant, divina favente gratia, per meritum B. Leonis ad vitam sanus rediit, omni populo qui aderat Domino et Sancto gratias referente.

22. Quidam Benedictus nomine, filiam suam, nomine Bonam, causa recipiendæ sanitatis, ad tumulum beati Pontificis attulit, quæ erat ambabus manibus contracta: sed, divina favente gratia, per meritum Beati Pontificis recepit sanitatis gaudia. Fuit in Marsicana (87) villa de Monte, quædam mulier de Civitate Spoletana, diu cæca: quæ dum orationis gratia beati viri sepulcrum requireret, in Sabinesi Episcopatu, antequam ad locum ubi corpus ejus requiescit perveniret, per meritum sancti Pontificis lumen recepit, ac iter quod cœperat gaudens peregit. Quidam puer de prædicta civitate, quinque annos habens, atque a nativitate gressu et loquela carens, parentum auxilio ad sepulcrum Sancti ductus, per meritum ejus gressum et loquelam simul recepit. Item alius ejusdem territorii, septem annorum, per tres annos gressu pedum caruit: sed dum ad sepulcrum Antistitis accederet, per meritum ejus subito erectus est. Quidam (88) puer, Leo nomine, de monte Casino, in eadem Dominica claudus ita advenit quod nullo modo absque duobus sustentatoriis baculis incedere valebat: sed per meritum B. Pontificis absque ductore, abjectis baculis, sanitatem membrorum secum reportavit.

(82) Forte *Larina*, quæ est civitas Capitanatæ in regno Neapolitano, alias in eadem Capitanata est *Torre della Lama*.

(83) Istud credo, quod *Castel a mare di Stabia* vulgo dicitur, ditionis Pontificiæ oppidum ad sinum Neapolitanum.

(84) Ita *Pentecosten* nominant Itali: nominis causam reddunt auctores Vocabularii della Crusca, quod eo fere tempore Rosæ florent.

(85) Clarius infra, n. 36, *Pro mercede animæ suæ*.

(86) Vulgo *Cori*, Campaniæ Romanæ oppidum.

(87) Duplex *Marsicum* hodie nominatur in confiniis citerioris atque ulterioris Principatus, aliud *vetus*, aliud *novum*: vetus hic designari crediderim, cum novum a Regni Neapolitani Chorographis ad fluvium constituatur.

(88) In Ms. Hubertino *quidam pauper*: ipsum autem Ms. hic desinit: quare cætera dantur ex solo Stroziano.

Puer quidam, qui fuit duobus pedibus attractus, cer-
nente populo mirifice extensus est : mox ille qui
nunquam ambulavit, currendo ad arcam S. Petri
ire cœpit; et innumerabilis multitudo qui aderant
Domino Deo et S. Leoni laudes immensas reddidere.

23. Trigesimo et secundo die (89) depositionis ejus-
dem Pontificis mutus quidam de episcopatu Castellano,
de quadam plebe ejusdem episcopatus, quæ dicitur
Graeiolum, venit ad sepulcrum jam dicti Pontificis :
ubi præsentem (90) Episcopo suo et multis qui eum agno-
scebant, loquelam recepit, cujus rei testis est Ordina-
nus Episcopus qui bene eum agnovit. Quidam Ve-
tulus monachus de Monte Casino, nomine Joannes,
erat mutus et surdus et cæcus et dextra manu at-
tractus : has autem passiones per annos novem por-
tauit in corpore. Sed cum sensisset quotidie divul-
gari miracula sanctissimi Confessoris nostri Leonis
Papæ, votum ei in suo corde devovit, quod si eum
orationibus suis beatus Papa salvaret, veniret ad tu-
mulum ejus cum luminaribus. Hæc cum dixisset, su-
bito divina respectus gratia, salutem pristinam rece-
pit sui corporis ; itaque sanus apparuit ac si has
infirmities nunquam habuisset. Ut autem se sanum
vidit, votum quod Domino ac sanctissimo Confessori
vovit, adimplevit, et ad tumulum ejus venit, laudes-
que ei retulit, et cum omni populo qui ibidem ad-
erat gaudens annuntiavit, qualiter Deus per suum
Confessorem ei dignatus est pristinam sanitatem
reddere. Quidam Petrus nomine, de civitate Cajeta,
filium suum parvum Joannem, qui habebat latus si-
nistrum cum manu arida per annos septem, ad fa-
mam sanctissimi Leonis cum eodem filio causa reci-
piendæ salutis advenit. Cumque filius tumbam oscu-
laretur, et pater lacrymaretur, divina respectus puer
gratia salutem pristinam recepit gaudensque cum
patre ad propria remeavit.

24. Quædam mulier vetula, nomine Maria Marsi-
cana, de castello Alvo, triginta annos a dæmonio fuit
vexata : sed secunda feria, quæ est proxima Pente-
costes, hora diei nona, dæmonium in modum muscæ
evomit. Altera autem mulier, Berta nomine, de terra
S. Benedicti, eadem die et hora dæmonium cum vo-
mitu sætulo evomit : gratia sit Deo et sanctissimo
Pontifici qui eam salutem restituit.

25. Quidam parvulus, qui per multa tempora cæ-
cus fuerat, hora nona in octava Pentecostes lumen
recepit : pater ejus Arnulfus vocabatur, et erat qui-
dem de terra S. Benedicti. Quidam homo, Lodoicus
nomine, de terra de Forcone, cum filio qui erat at-
tractus genibus advenit ad tumulum beatissimi
Confessoris : et dum residerent juxta tumulum, pa-

tre orante ac fiente, repente noster sanctissimus
Papa contulit eis salutis dona. Ita ille, qui nunquam
absque baculis incedere valuit, abjectis illis, coram
omni populo qui aderat, de altare B. Petri firmiter
ire currendo cœpit ; et laudes cum patre ei reddidit,
qui eum per merita B. Leonis sanavit. In eadem die
mulier quædam, quæ per multa tempora graviter
fuit a dæmonio vexata, advenit, quæ cum osculare-
tur tumbam, statim per vomitum sanguinis antiquus
hostis habitaculum corporis ejus deseruit, et salutem
recepit. Hæc autem de terra quæ vocatur Camerino
(91) fuit. Puella quædam, Læta nomine, quæ fuit
attracta manu sinistra, cum matre, Dei comitante
gratia, pervenit ad tumulum : et dum Sanctum teti-
gisset, subito manum, quam per paralysim amise-
rat, recepit sanam.

26. Erat mulier quædam in urbe Roma, quæ em-
bat et vendebat piper et thymiana : dum quidam sim-
plex vir a partibus Croatiæ venisset, emit ab eadem
muliere thymiana quod deferret ad tumulum B. Leo-
nis Papæ. Qui adtoxicatus maleficiis mulieris, dedit
denarium, visumque est illi accipere multum : acce-
pit autem nihil. Cumque perrexisset ad tumulum,
prostratus in oratione surrexit, mittensque in sac-
culo manum et thymiana proferret, invenit illum ni-
hil habentem. Tunc ille cœpit proclamare magnis
vocibus dicens : O sancte Leo, inter Romanos hære-
ticos voluisti manere : ego si in domum iero propriam
de te plurimam blasphemiam loquar, nisi vindicet
ex malefica illa muliere et iniqua. Eodem die, dum
ea mulier in portici esset faciens negotia mala, mit-
tens in suo sacculo manum ut piper venderet, inve-
nit illum serpenticulis plenum, a quibus vulneratam
manum produxit. Cognoscens itaque reatum suum,
cucurrit ad tumulum B. Leonis, coram omni populo
sua manifestans commissa. Tunc videntes omnes qui
aderant manum mulieris totam vulneratam a serpen-
tibus, timore magno perterriti stupuerunt. Mulier
vero, non sufferens dolores, clamavit vocibus magnis :
S. Leo, beatissime Papa, ignosce mihi iniquæ et li-
bera me a tormentis horum serpentium, quibus cru-
deliter crucior. Tunc ille qui emerat ab ea thymiana
illud, videns hoc, dicere cœpit : Dignus es, beatissime
Leo, magnis honoribus, qui ad te venientes protegis,
et iniquorum facta constringis : gaudeo quidem in
virtute tui triumphi : ne, queso, irascaris mihi
indigno quia iniqua locutus fuero contra te : misce-
re mei. Mulier autem non cessabat clamare : S.
Leo, succurre mihi, miserere, et libera me ab his
tormentis quæ patior : promitto enim nullo tempore
pessima quæ gessi negotia exercere. Hæc cum la-

(89) Fuisset hic ipsa Vigilia Pentecostes, atque hoc
miraculum deberet præcedere quædam antescrpta.

(90) Anno 1053 eundem Benedicti IX privilegio sub-
scripsit *Benedictus Fullaritanus* et *Castellanæ episco-
pus* (unitæ enim sedes erant, et manserunt, abolito
tamen prioris jam tunc desolatæ appellatione); postea
Ughellus tom. I Italiae sacræ Castellanae civitatis
episcopos tres, eodem Petri nomine, subjungit, nulla
rationabili causa distinguendi apparente; nam

primus, qui anno 1059 Concilio Romano subscripsisse
invenitur, per P. primam nominis sui litteram, et
ultimus, cujus memoria postrema exstat ad annum
1185, solum annos 24 involvunt, qui facile ab uno
eodemque homine potuerunt expleri; imo etsi hic esset
idem qui hic indicatur, non erit incredibilis anno-
rum etiam 52 Episcopatus.

(91) Nota Episcopalis urbs in Marchia Anconitana.

crimis illa dicente, et cæteris qui aderant una cum A
viro illo simplice pro ea orantibus, affuit divina
clementia et mulierem illam a peste liberavit; quæ
sanitatem ad plenum recipiens, dedit illi homini tri-

pliciter quod prius* abstulerat ei: et omnes qui hoc
viderunt et audierunt benedixerunt Deum et S.
Leonem famulum ejus.

MIRACULA BENEVENTI PATRATA

partim ex Ms. Beneventano a Ferdinando Ughello in episcopis Beneventanis edita, partim ex Ms. Stroziano accepta.

PRÆMONITIO UGHELLI.

27. Non prætereundum quod, Wallerico (91*) Præ-
sule, ad cælum evolavit Leo IX Pontifex Maximus: cui post obitum, cum multis claris miraculis, Beneventanus populus sanctissimo viro, et de ejus civitate (92) bene merito, ejus nomine intra civitatis mœnia ecclesiam ædificarunt, et quolibet anno solemniter ac fastu eam incolere cœperunt: cujus et causa ejusdem miracula aliquot in Beneventana regione meritis illius patrata litteris consignari fe-

cerunt. Quæ cum in antiquissimo codice litteris Longobardicis exarata in bibliotheca Beneventana invenisset noster Cælestinus, fideliter conscripsit, mihiq; transmisit: ut ad augendam pietatem hoc in loco lectoribus exhiberemus. Quod libenter fecimus, cum in his aliqua contineantur, quæ ab aliis, qui vitam sanctissimi Pontificis litteris demandarunt, omissa fuerint. Auctor anonymus est et Leonis synchronus.

HISTORIA MIRACULORUM.

28. Longe divulgata fama miraculorum beatissimi B
Leonis, Beneventi cœpta est ædificari ad ejus honorem ecclesia: ut, quem Beneventani cives vivum a Normannis carcere detentum aspexerant, jam mortuum et spatiis cœlestibus perfruentem venerarentur. Interea accidit (97) ut Nicolaus quidam de Castello Molliniana et Berardus de loco Carrara, quorum alter perditio brachio dextero, retractis poplitibus et nervis; alter vero frigus et febrem usque ad dysenteriam passus; cum uterque se deferre fecissent ad prædictam ecclesiam, quæ construebatur Beneventi, illico omnium judicio desperationem recuperarunt sanitatem.

29. Rusticus quidam ex oppido Ordonum (94), eum annualiter votive festum B. Leonis excoleret, contigit ut præ nimia oppressione laborum quos in agro gerebat, die Dominica, quando festa annuntiantur populo, minime ecclesiam adierat. Erat autem dies festus S. Leonis in quinta feria sequenti (95), quod prædicto rustico erat incognitum. Ille itaque valde mane surgens, sumpsit secum unum puerulum, quem filium unicum habebat, et securam rastrumque fossorium. Mox ut applicuit suo agro, dimisit prædictum puerulum suum ad sarcinam: ille vero fodere anxie cœpit. Ex alia parte lupus ore aperto

tulit filium ejus puerulum, et fugam arripuit. Quod a longe cernens pater, currere post lupum cœpit, hæc clamitans: O Sancte Leo, Patrone mi, adjuvame nunc in præsentem, et redde mihi unicum filium meum. Quæ vix locutus fuerat, cum ecce lupus dimisit puerum ita illasum, ut in vestimentis nec vestigium quidem appareret dentium lupi, in ea parte qua eum lupus arripuerat. Reversus itaque rusticus ad oppidum, hæc omnia narravit: sentiensque eam ipsam diem esse anniversariam in memoriam B. Leonis, novo se adstrinxit voto ad eam quotannis solemniter custodiendam. Sicque nedom Beneventi, sed per totam Apuliam oram, celeberrimum evasit Leonis nomen: Deo sic disponente ut is in eisdem locis in quibus paucis ante annis, C profligato ejus et Ecclesiæ exercitu, ipse captivus detentus fuerat, postmodum, ingruente miraculorum ejus fama, iidem qui adversus eum steterant in prælio, supplices et venerabundi ejus memoriam excolerent, et magis ac magis erga sanctam Ecclesiam fideles se præstarent, ad laudem et gloriam omnipotentis Dei, cujus nomen per cuncta sæcula sic benedictum. Amen. (96),

30. Hæc sunt miracula quæ Deus fieri voluit per beatissimum Leonem famulum ejus in Benevento.

(91*) Valdericus initio Julii anno 1033 in episcopum a S. Leone Papa consecratur apud Ughellum: qui addit illustrem bullam tunc ei concessam pro confirmatione Ecclesiarum subjectarum.

(92) Sunt qui scribant cum Baronio ab Henrico II Imperatore Pontifici Leoni IX Romano oblatum Beneventum, ut annua pensio ab Ecclesia Bambergensi Romanæ Ecclesiæ pendi solita ea ratione compensaretur. Ita Ughellus in Præfatione de Beneventana metropoli, qua de re et nos egimus hic in Prolegom. n. 23.

(93) Refertur etiam hoc duplex miraculum in Ms.

Stroziano, et prius castellum dicitur *Marca*, secundum *Carre*: videntur juxta Beneventum requirenda hæc loca: alias *Carrara* et *Modigliana* ad Hetruriam ducentem pertinent.

(94) Forsitan *Ortana*, quæ duplex est: altera ad mare dicta in Aprutio citeriore; altera in ulteriore, dicta *Marsorum*.

(95) Anno forsitan 1061 littera Dominicali G, et sic ultimum hoc miraculum post alia, mox ex Ms. Stroziano subjicienda, patratum foret.

(96) Hactenus ex Ms. Beneventano: nunc ex Stroziano prædicto.